

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

14 december 2007

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van 20 juli 1990
betreffende de voorlopige hechtenis met
betrekking tot de onmiddellijke aanhouding**

(ingediend door de heren Filip De Man,
Bart Laeremans en Bert Schoofs)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

14 décembre 2007

PROPOSITION DE LOI

**modifiant, en ce qui concerne l'arrestation
immédiate, la loi du 20 juillet 1990 relative à
la détention préventive**

(déposée par MM. Filip De Man,
Bart Laeremans et Bert Schoofs)

SAMENVATTING

Een verdachte kan in de onderzoeksfase om verschillende redenen tijdelijk van zijn vrijheid worden beroofd, bijvoorbeeld wegens gevaar voor herhaling, of omdat hij bewijsmateriaal zou kunnen uitwissen. Wordt hij veroordeeld en gaat hij in beroep, dan is onmiddellijke aanhouding echter alleen mogelijk in geval van vluchtgevaar. De indieners van dit wetsvoorstel menen dat het mogelijk moet zijn om de e eveneens op grond van recidivegevaar aan te houden, in afwachting van zijn nieuw proces.

Anderzijds voorziet dit wetsvoorstel in de mogelijkheid om een bevel tot onmiddellijke aanhouding door de rechter te laten uitvoeren, zonder vordering van het openbaar ministerie, telkens een persoon die geen vaste woon- of verblijfplaats heeft in België, wordt veroordeeld.

RÉSUMÉ

Dans la phase d'instruction, un suspect peut être privé temporairement de liberté pour diverses raisons, par exemple en raison d'un risque de récidive ou parce qu'il pourrait détruire des preuves. S'il est condamné et fait appel, l'arrestation immédiate n'est cependant possible que s'il existe un risque de fuite. Les auteurs de cette présente proposition de loi estiment qu'il doit être possible d'arrêter également le condamné en raison d'un risque de récidive, en attendant son nouveau procès.

Cette proposition prévoit par ailleurs la possibilité de faire décerner par le juge un ordre d'arrestation immédiate, sans réquisition du ministère public, chaque fois qu'une personne qui n'a pas de domicile ou de résidence fixe en Belgique est condamnée.

cdH	:	centre démocrate Humaniste	
CD&V-N-VA	:	Christen-Democratisch en Vlaams/Nieuw-Vlaamse Alliantie	
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen	
FN	:	Front National	
LDD	:	Lijst Dedecker	
MR	:	Mouvement Réformateur	
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten	
PS	:	Parti Socialiste	
sp.a - spirit	:	Socialistische partij anders - sociaal, progressief, internationaal, regionalistisch, integraal-democratisch, toekomstgericht.	
VB	:	Vlaams Belang	

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 52 0000/000 :	Parlementair document van de 52 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 52 0000/000 :	Document parlementaire de la 52 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA :	Questions et Réponses écrites
CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)	CRIV :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV :	Beknopt Verslag (blauwe kaft)	CRABV :	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV :	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)	CRIV :	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN :	Plenum	PLEN :	Séance plénière
COM :	Commissievergadering	COM :	Réunion de commission
MOT :	moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT :	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen :	Commandes :
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/ 549 81 60	Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be	www.laChambre.be
e-mail : publicaties@deKamer.be	e-mail : publications@laChambre.be

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel neemt, in aangepast vorm, de tekst over van het voorstel DOC 51 2809/001.

Het Belgische strafrecht kent gelukkig de mogelijkheid om in strafprocedures rechtsmiddelen aan te wenden. Gewone rechtsmiddelen als «hoger beroep» en «verzet» zijn daar voorbeelden van. De partij die wordt veroordeeld tot bepaalde straffen in een vonnis op tegenspraak kan hoger beroep aantekenen, de partij die bij verstek wordt veroordeeld, kan verzet of hoger beroep aantekenen.

Het instellen van een ontvankelijk rechtsmiddel brengt in ons strafrecht in principe mee dat de persoon die zou zijn aangehouden op grond van het veroordelend vonnis door dragers van de openbare macht, dient te worden vrijgelaten. Anders is het wanneer tegen de persoon onmiddellijk na het vonnis tot veroordeling (op tegenspraak of bij verstek) er een bevel tot onmiddellijke aanhouding werd uitgevaardigd. De veroordeelde wordt dan voorlopig van zijn vrijheid beroofd. Die vrijheidsberoving, die op dat ogenblik nog niet mag worden beschouwd als een strafmaatregel ter uitvoering van het vonnis, kan bevolen worden door de rechter wanneer hij oordeelt dat er vluchtgevaar is in hoofde van de veroordeelde. Volgens het vigerende recht dient het openbaar ministerie in alle gevallen het bevel tot onmiddellijke aanhouding te vorderen.

Het feit dat de rechter zich slechts op de grond van het vluchtgevaar kan beroepen en bijvoorbeeld niet op het recidivegevaar, zoals dat wel kan voor het bevel tot aanhouding door de onderzoeksrechter in de onderzoeksfase, kan aanleiding geven tot een te beperkte toepassing van de onmiddellijke aanhouding met bijkomende veiligheidsrisico's voor de samenleving, *i.e.* gevallen waarin een veroordeeld persoon in vrijheid wordt gesteld, in afwachting van zijn nieuw proces of proces in hoger beroep, en hij ondertussen nieuwe misdrijven pleegt.

Ook het feit dat het openbaar ministerie steeds de onmiddellijke aanhouding moet vorderen, kan tot vervelende procedurele situaties aanleiding geven waarbij gevaarlijke individuen na veroordeling toch in vrijheid blijven.

De indiener meent dat er op een eenvoudige wijze kan worden geredieerd aan de geschetste problemen en stelt het volgende voor:

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi reprend, en l'adaptant, le texte de la proposition DOC 51 2809/001.

Le droit pénal belge offre heureusement la possibilité d'exercer des recours dans les procédures pénales. Les recours ordinaires comme l'«appel» et l'«opposition» en sont des exemples. La partie qui est condamnée à des peines déterminées dans un jugement contradictoire peut faire appel et la partie qui est condamnée par défaut peut faire opposition ou appel.

L'introduction d'un recours recevable implique, en principe, dans notre droit pénal que la personne qui a été arrêtée sur la base d'un jugement portant condamnation prononcé par les dépositaires de l'autorité publique doit être libérée. Il en va autrement lorsqu'un ordre d'arrestation immédiate a été décerné contre la personne immédiatement après le jugement portant condamnation (contradictoire ou par défaut). Le condamné est alors privé provisoirement de sa liberté. Cette privation de liberté qui, à ce moment, ne peut pas encore être considérée comme une sanction en exécution du jugement, peut être ordonnée par le juge lorsqu'il estime qu'il existe un risque de fuite dans le chef du condamné. Selon le droit en vigueur, le ministère public doit, dans tous les cas, requérir l'ordre d'arrestation immédiate.

Le fait que le juge puisse uniquement se prévaloir du motif du risque de fuite et non pas, par exemple, de celui du risque de récidive, comme c'est le cas du mandat d'arrêt décerné par le juge d'instruction durant la phase d'instruction, peut donner lieu à une application par trop restreinte de l'arrestation immédiate, avec des risques supplémentaires pour la société en matière de sécurité, dans le cas où la personne condamnée est remise en liberté, dans l'attente de son nouveau procès ou de son procès en appel, et commet de nouvelles infractions dans l'intervalle.

Le fait que le ministère public doive toujours requérir l'arrestation immédiate peut également donner lieu à des situations procédurales embarrassantes, lorsque des individus dangereux demeurent quand même en liberté après leur condamnation.

Nous pensons qu'il y a une manière simple de remédier aux problèmes évoqués et proposons ce qui suit:

1. om de gronden om een bevel tot onmiddellijke aanhouding uit te vaardigen, uit te breiden tot het recidivegevaar, waar dat nu slechts vluchtgevaar is.

2. om te voorzien in een *mogelijkheid* (in zover aan de andere voorwaarden voldaan) om een bevel tot onmiddellijke aanhouding door de rechter te laten uitvaardigen, zonder vordering van het openbaar ministerie, telkens een persoon die geen vaste woon- of verblijfplaats heeft in België, wordt veroordeeld.

1. d'étendre au risque de récidive les motifs invoqués pour décerner un ordre d'arrestation immédiate, alors qu'actuellement, seul le risque de fuite peut être invoqué.

2. de prévoir une *possibilité* (pour autant que les autres conditions soient satisfaites) de faire décerner un ordre d'arrestation immédiate par le juge, sans réquisition du ministère public, chaque fois qu'une personne n'ayant pas de domicile ou de résidence fixe en Belgique est condamnée.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2, a)

De eerste wijziging komt er naar analogie van de mogelijkheid om tegen een persoon op grond van de wet op de voorlopige hechtenis door de onderzoeksrechter een bevel tot aanhouding te laten uitvoeren.

De redenen¹ die de onderzoeksrechter in zulk geval dient aan te halen gaan, in functie van de lengte van de minimumstraf (1 jaar correctionele hoofdgevangenisstraf of meer/maximum van de van toepassing zijnde straf vijftien jaar (opsluiting) niet te boven gaat), van volstreekte «noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid» tot «ernstige redenen om te vrezen dat de in vrijheid gelaten verdachte nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen, zich aan het optreden van het gerecht zou onttrekken, bewijzen zou pogen te laten verdwijnen of zich zou verstaan met derden».

Voor de indiener spreekt het quasi vanzelf dat wanneer iemand, om de redenen hiervoor geciteerd, in de onderzoeksfase kan worden aangehouden, het ook mogelijk moet zijn om diezelfde persoon na de veroordeling ook om uitgebreidere redenen te kunnen aanhouden, zij het in afwachting van zijn nieuw proces. De introductie van het recidivegevaar als grondslag voor de onmiddellijke aanhouding, zou het voor het parket gemakkelijker kunnen maken om die aanhouding te laten bevelen.

Artikel 2, b)

De tweede wijziging is voor de indiener eveneens een evidentie. Tegen de persoon die geen vaste woon- of verblijfplaats in België heeft zou, onder bepaalde voorwaarden, automatisch een bevel tot onmiddellijke aanhouding moeten worden uitgevaardigd. De voorafgaandelijke vordering door het parket wordt hier overbodig geacht, aangezien de wet zelf een voldoende grondslag biedt voor de rechter om zich in bepaalde gevallen en onder bepaalde te motiveren voorwaarden, uit te spreken over de onmiddellijke aanhouding.

Daarnaast wordt dezelfde wijziging aangebracht als voorzien in artikel 2 van deze wet. Recidivegevaar wordt hier dus ook ingeluid als nieuwe, bijkomende grond om de onmiddellijke aanhouding te bevelen.

Filip DE MAN (VB)
Bart LAEREMANS (VB)
Bert SCHOofs (VB)

¹ Art. 16 van de wet op de voorlopige hechtenis.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2, a)

La première modification est apportée par l'analogie avec la possibilité de faire décerner un ordre d'arrestation immédiate par le juge d'instruction à l'encontre d'une personne sur la base de la loi relative à la détention préventive.

Les raisons¹ que doit invoquer le juge d'instruction dans pareil cas, en fonction de la longueur de la peine minimale (1 an d'emprisonnement correctionnel principal ou plus/si le maximum de la peine applicable ne dépasse pas quinze ans de (réclusion)) vont de l'absolue «nécessité pour la sécurité publique» à de «sérieuses raisons de craindre que l'inculpé, s'il était laissé en liberté, commette de nouveaux crimes ou délits, se soustraie à l'action de la justice, tente de faire disparaître des preuves ou entre en collusion avec des tiers».

Il nous semble quasiment évident que si quelqu'un peut, pour les raisons que nous venons de citer, être arrêté durant la phase d'instruction, il doit également pouvoir être arrêté après sa condamnation pour des raisons plus larges, fût-ce dans l'attente de son nouveau procès. L'instauration du risque de récidive comme fondement de l'arrestation immédiate devrait permettre au parquet d'ordonner ladite arrestation plus facilement.

Article 2, b)

La deuxième modification nous apparaît tout autant comme une évidence. Un ordre d'arrestation immédiate devrait, sous certaines conditions, être automatiquement décerné à l'encontre de la personne qui n'a pas de domicile ou de résidence fixe en Belgique. En l'occurrence, la réquisition préalable du parquet est jugée superflue, étant donné que la loi même offre une base suffisante au juge pour se prononcer, dans certains cas et sous certaines conditions à motiver, sur l'arrestation immédiate.

En outre, la même modification est apportée ainsi que le prévoit l'article 2 de la loi précitée. Le risque de récidive est donc instauré en l'occurrence en tant que nouveau motif supplémentaire d'ordonner l'arrestation immédiate.

¹ Art. 16 de la loi relative à la détention préventive.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 33 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, gewijzigd bij de wetten van 28 maart 2000 en 3 april 2000, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) § 2, eerste lid, eerste zin wordt aangevuld als volgt:

«of indien er ernstige redenen zijn om te vrezen dat hij nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen»;

b) het artikel wordt aangevuld met een § 3 luidende:

«§ 3. Wanneer de hoven en de rechtbanken de beklaagde of de beschuldigde die geen vaste woon- of verblijfplaats heeft in België, tot een hoofdgevangenisstraf van een jaar of tot een zwaardere straf, zonder uitstel, veroordelen, gelasten zij zijn onmiddellijke aanhouding, indien te vrezen is dat de beklaagde of de beschuldigde zich aan de uitvoering van de straf zou pogen te onttrekken of indien er ernstige redenen zijn om te vrezen dat hij nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen. Die beslissing moet nader aangeven welke omstandigheden van de zaak die vrees bepaaldelijk wettigen.

Indien op verzet of hoger beroep de straf verminderd wordt tot minder dan een jaar, kan het hof of de rechtbank, met eenparigheid van stemmen, op vordering van het openbaar ministerie en na de beklaagde en zijn raadsman te hebben gehoord als zij aanwezig zijn, de gevangenhouding handhaven.».

25 oktober 2007

Filip DE MAN (VB)
Bart LAEREMANS (VB)
Bert SCHOOFS (VB)

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 33 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, modifié par les lois du 28 mars 2000 et du 3 avril 2000, sont apportées les modifications suivantes:

a) la première phrase du § 2, alinéa 1er, est complétée comme suit:

«ou s'il y a de sérieuses raisons de craindre qu'il commette de nouveaux crimes ou délits»;

b) l'article est complété par un § 3, libellé comme suit:

«§ 3. Lorsqu'ils condamnent le prévenu ou l'accusé n'ayant pas de domicile ou de résidence fixe en Belgique, à un emprisonnement principal d'un an ou à une peine plus grave, sans sursis, les cours et les tribunaux ordonnent son arrestation immédiate, s'il y a lieu de craindre que le prévenu ou l'accusé ne tente de se soustraire à l'exécution de la peine ou s'il y a de sérieuses raisons de craindre qu'il commette de nouveaux crimes ou délits. Cette décision doit préciser les circonstances de la cause motivant spécialement cette crainte.

Si, sur opposition ou appel, la peine est réduite à moins d'un an, la cour ou le tribunal pourra, à l'unanimité, sur réquisition du ministère public, le prévenu et son conseil entendus s'ils sont présents, maintenir l'incarcération.».

25 octobre 2007